

ГАЗЕТА
ВETERANІВ ВІЙНИ

Третій Тост

2023 рік • СІЧЕНЬ • № 1-2 (721—722)

Дата

НАШІ ВETERANІВ – ЦЕ НАША ГОРДИСТЬ

Під час засідання Кабінету Міністрів України Прем'єр-міністр Денис Шмигаль розповів про пріоритети уряду на 2023 рік. Одним з пріоритетів визначено розвиток державної ветеранської політики.

«ФОРМУЛА державної ветеранської політики проста. Це можливість і повага для ветеранів. У 2023 році плануємо затвердити Стратегію переходу від військової служби до цивільного життя і план заходів щодо її реалізації. Стратегія базуватиметься на чотирьох ключових потребах: економічна незалежність, кошти, житло і медичні послуги. Можливість військової кар'єри, перенавчання, підтримка ветеранського бізнесу», – розповів Денис Шмигаль.

«Забезпечення ветеранів житлом, зокрема через компенсацію відсоткової ставки на іпотеку та фінансовий лізинг. Трирівнева система безоплатної психологічної допомоги ветеранам. Усе це має бути реалізоване вже цього року. Наші ветерани – це наша гордість. І держава буде створювати для них найкращі можливості», – наголосив Прем'єр-міністр України.

УТВЕРДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

1 січня 2023 року набув чинності Закон України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності».

ДО РОЗРОБКИ закону були залучені фахівці Міністерства у справах ветеранів України. Документом відведено значне місце українським ветеранам і ветеранським політикам. Що впроваджує цей закон?

Законом вперше в історії незалежної України визначено мету, завдання, принципи, напрями, особливості формування і реалізації державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності як складової забезпечення національної безпеки країни, а також гарантії участі громадян України, закордонних українців, громадських об'єднань та інших інститутів громадянського суспільства в її реалізації.

Визначено повноваження органів державної влади і місцевого самоврядування у цій сфері, зокрема повноваження Мінветеранів.

Закріплено поняття української національної та громадянської ідентичності, визначено складові державної політики у утвердженні української національної та громадянської ідентичності – національно-патріотичне виховання, військово-патріотичне виховання і громадянська освіта.

Одним із основних завдань державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності є поширення інформації про ветеранів, формування у суспільстві традицій вшанування пам'яті загиблих (померлих) захисників і захисниць.

До національно-патріотичного виховання залучатимуться ветерани та особи, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, учасники Революції Гідності. Зокрема, громадянсько-патріотичне виховання буде здійснюватися за напрямами популяризації історії України. Увага акцентуватиметься на боротьбі українського народу за самовизначення і творення власної держави, етапах державотворення та борців за незалежність, а також вшанування видатних особистостей, ветеранів війни, героїв, які полягли в боротьбі за Україну.

Військово-патріотичне виховання передбачатиме підготовку кваліфікованого кадрового потенціалу з числа ветеранів, осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, учасників Революції Гідності з подальшим залученням їх до організації освітньої діяльності з початкової військової підготовки, реалізації програм, проектів і заходів військово-патріотичного виховання. Ветерани будуть інтегровані до забезпечення громадянської освіти, зокрема до викладацької діяльності.

ПОДОВЖЕНО СТРОК ДІЇ ПОСВІДЧЕНЬ

За ініціативи Міністерства у справах ветеранів уряд ухвалив постанову, яка подовжує строк дії посвідчень осіб з інвалідністю внаслідок війни на період дії воєнного стану.

ЯК ПЕРЕДАЄ Укрінформ, «подовження дії протермінованих посвідчень буде проводитися без звернення осіб з інвалідністю внаслідок війни до Управління праці та соціального захисту населення (УПСЗН), а шляхом внесення відповідної інформації до Єдиного державного автоматизованого реєстру осіб, які мають право на пільги», – сказав перший заступник міністра у справах ветеранів Олександр Порхун.

Як зазначається, йдеться про продовження на період дії воєнного стану (з 24 лютого 2022 року) та не пізніше шести місяців після його припинення чи скасування дію посвідчень осіб з інвалідністю внаслідок війни, у яких закінчився термін дії. У випадках якщо медико-соціальною експертною комісією буде проведено повторний огляд таких осіб, дія їх посвідчень продовжуватиметься на загальних підставах.

Статус учасника бойових дій зможуть отримувати цивільні особи, які від початку широкомасштабного наступу РФ стали на захист України, але не вступили до офіційних військових формувань чи правоохоронних органів.

ВІДПОВІДНИЙ законопроект (реєстр. № 7322), який був розроблений за участі фахівців Мінветеранів, 12 січня Верховна Рада України конституційно

ОТРИМАЮТЬ СТАТУС УЧАСНИКА БОЙОВИХ ДІЙ

більшість голосів прийняла у другому читанні та в цілому.

Ухваленими змінами до чинного законодавства надається можливість визнати учасниками бойових дій осіб, які не встигли вступити до ЗСУ, МВС, Національної поліції, Національної гвардії, СБУ, Держприкордонслужби або інших утворених відповідно до законів України військових формувань чи правоохоронних орга-

ВШАНУВАЛИ ПАМ'ЯТЬ ПОБРАТИМІВ

• КИЇВ

Члени сімей загиблих воїнів, бойові побратими на чолі з головою Української Спілки ветеранів Афганістану Героєм України Сергієм Червонопиським і головою Київської міської спілки ветеранів Афганістану кавалером ордена «За заслуги» Миколою Гончаренком прийшли вшанувати пам'ять загиблих.

43 роки тому, в далекому 1979 році, розпочалася Афганська війна. Більше 160 тисяч українців брали участь у бойових діях на території Афганістану. Понад 3,5 тисячі

загинули. Дорогою ціною дався набутий бойовий досвід, що сьогодні став у нагоді при захисті України від збройної агресії російської федерації. Незважаючи на поважний вік і супутні захворювання, воїни-«афганці» одними з перших вступали до добровільних формувань територіальних громад, надавали волонтерську допомогу, організовували загони самооборони, евакуацію і лікування хворих та поранених. Вже у цій війні двоє воїнів-«афганців» стали Героями України.

Євген ШВАБ.

Фото автора.

• ТЕРНОПІЛЬ

У парку Національного Відродження біля пам'ятника полеглим на війні в Афганістані землякам з ініціативи обласної організації УСВА проведено акцію «Ми пам'ятаємо полеглих побратимів», присвячену 43-й річниці введення військ в Афганістан та початку війни.

СВЯЩЕННИКИ Свято-Троїцького духовного центру імені Данила Галицького відправили панахиду за упокій душ всіх воїнів, загиблих в Афганістані і російсько-українській війні, та за тих ветеранів-«афганців», що померли вже в мирний час.

Спільною молитвою, запаленням лампадок і свічок, покладанням квітів до підніжжя пам'ятника присутні вшанували пам'ять всіх загиблих і померлих воїнів. Меморіальні заходи відбулися біля всіх пам'ятників воїнам-«афганцям», Тернопільщини. Вічна і світла пам'ять полеглим воїнам!

Василь КОГУТ,
перший заступник голови Тернопільської обласної організації УСВА.
Фото Валентини ГРАБЕЦЬ.

• ВІННИЦЯ

В області відбулися заходи з вшанування пам'яті загиблих воїнів-«афганців» та учасників бойових дій в Афганістані, які захищали Україну від російського агресора.

відних статусів цивільним особам, які з перших днів широкомасштабної агресії РФ проти України брали безпосередню участь у захисті країни. До Мінветеранів надходять відповідні звернення, зокрема й від членів родин полеглих захисників та захисниць. А прийняття законопроекту надає можливість врегулювати подібні прецеденти.

Відповідно до законопроекту

рішення про надання статусу УБД особам, які добровільно забезпечували захист держави, приймається Міжвідомчою комісією, що діє при Мінветеранів. Фахівці міністерства опрацюють та подадуть на розгляд уряду відповідні проекти актів, якими визначатиметься механізм надання статусів добровільцям, а також членам родин загиблих захисників і захисниць.

Офіційно

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
ПОСТАНОВА

Про реалізацію спільного з Міжнародною Федерацією Товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця та Товариством Червоного Хреста України проекту щодо надання підтримки особам з інвалідністю внаслідок війни

Кабінет Міністрів України постановляє:

Погодитися з пропозицією Міністерства у справах ветеранів щодо реалізації спільного з Міжнародною Федерацією Товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця та Товариством Червоного Хреста України проекту щодо надання підтримки особам з інвалідністю внаслідок війни.

Затвердити Порядок реалізації спільного з Міжнародною Федерацією Товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця та Товариством Червоного Хреста України проекту щодо надання підтримки особам з інвалідністю внаслідок війни, що додається.

Прем'єр-міністр України Д. ШМИГАЛЬ.

16 грудня 2022 р. № 1393. Інд. 73.

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 16 грудня 2022 р. № 1393

ПОРЯДОК

реалізації спільного з Міжнародною Федерацією Товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця та Товариством Червоного Хреста України проекту щодо надання підтримки особам з інвалідністю внаслідок війни

1. Цей Порядок визначає процедуру отримання особами з інвалідністю внаслідок війни грошової допомоги в рамках реалізації спільного з Міжнародною Федерацією Товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця та Товариством Червоного Хреста України проекту (далі – грошова допомога).

2. Право на грошову допомогу мають повнолітні громадяни України, яким відповідно до Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" надано статус особи з інвалідністю внаслідок війни I або II групи та відомості про яких внесені до Єдиного державного реєстру ветеранів війни (далі – Реєстр).

3. Виплата грошової допомоги здійснюється незалежно від отримання особами інших видів допомоги.

Виплата грошової допомоги здійснюється на банківський рахунок заявника у розмірі 4000 гривень на місяць протягом чотирьох місяців.

Розмір отриманої грошової допомоги не враховується під час обчислення сукупного доходу сім'ї заявника для всіх видів соціальної допомоги, що надаються відповідно до законодавства.

4. Для отримання грошової допомоги заявник подає заяву в електронній формі шляхом її заповнення з використанням технічних засобів Мінветеранів. На заяву накладається електронний підпис, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису заявника. Заява блокується для редагування та передається до Реєстру.

Після верифікації статусу особи у Реєстрі знеособлені дані заявника в автоматичному режимі передаються до Міжнародної Федерації Товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця та Товариства Червоного Хреста України для прийняття рішення щодо призначення та подальшої виплати грошової допомоги.

Реалізація механізму виплати грошової допомоги здійснюється шляхом електронної інформаційної взаємодії Реєстру та платформи управління даними компанії "РедРоуз Сі Пі Ес Лімітед", що діє в інтересах Міжнародної Федерації Товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця та Товариства Червоного Хреста України.

Прем'єр-міністру України
ШМИГАЛЮ Д. А.

ШАНОВНИЙ ДЕНИСЕ АНАТОЛІЙОВИЧУ!

Після ознайомлення з постановою КМУ № 1393 від 16 грудня 2022 року у членів Правління Української Спілки ветеранів Афганістану виникли наступні питання:

1. Хто є учасником спільного з Міжнародною Федерацією Товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця та Товариством Червоного Хреста України проекту (далі – грошова допомога)? Це проект двох неурядових організацій?

2. Яку роль відіграє у цьому проєкті центральний орган виконавчої влади України Мінветеранів, розпорядник коштів Державного бюджету України другого рівня?

3. До Єдиного державного реєстру ветеранів війни (далі – Реєстр) внесено відомості про всіх повнолітніх громадян України, яким відповідно до Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" надано статус особи з інвалідністю внаслідок війни I або II групи? Але є обмеження чи виключення?

4. Яким чином заявник, особа з інвалідністю внаслідок війни I або II групи, при відсутності особистих технічних приладів, подає заяву в електронній формі шляхом її заповнення з використанням технічних засобів Мінветеранів?

5. Яким чином заява на отримання грошової допомоги формується в електронній формі на вебсайті eveteran.gov.ua?

6. Яким чином здійснюється проходження заявником, особою з інвалідністю внаслідок війни I або II групи, при відсутності особистих технічних приладів, електронної ідентифікації та автентифікації з використанням інтегрованої системи електронної ідентифікації, електронного підпису, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису?

7. Яким чином і на підставі яких критеріїв здійснюється реалізація механізму виплати грошової допомоги?

8. Що таке «електронна інформаційна взаємодія Реєстру та платформи управління даними компанії "РедРоуз Сі Пі Ес Лімітед", що діє в інтересах Міжнародної Федерації Товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця та Товариства Червоного Хреста України»?

З повагою

голова УСВА С. ЧЕРВОНОПИСЬКИЙ.

ПІДТРИМУЮТЬ НАШУ БОРОТЬБУ

У культурному Центрі України в Ізраїлі відбулася зустріч співробітників Посольства України з учасниками бойових дій в Афганістані – вихідцями з нашої країни.

Ветерани висловили свою підтримку українському народові у боротьбі з російською агресією. Воїнам «афганцям» вручили відзнаки Української Спілки ветеранів Афганістану. Голова УСВА С. В. Червонописський поспілкувався з гостями культурного Центру України у прямому ефірі, поздоровив з нагородами і привітав з новорічними святами.

Соціальний захист

ВІД ВІЙСЬКОВОЇ КАР'ЄРИ
ДО ЦИВІЛЬНОГО ЖИТТЯ

дили службу. Держава має сформувати систему і проаналізувати куди наші військовослужбовці йдуть після військової служби. Це є нашим євроатлантичним прагненням, в усіх провідних країнах – членах НАТО діє така система», – зазначила Юлія Лапутіна.

Стратегія переходу розробляється фахівцями Мінветеранів за принципом людиноцентричного підходу до військовослужбовців. Він передбачає створення прозорих механізмів забезпечення усім необхідним українських військовослужбовців – це психологічна реабілітація і належне медичне обслуговування, освіта і працевлаштування, житло, соціальні гарантії.

«Щоб за рік до демобілізації людини через інструменти Мінветеранів була надана можливість для якісної інтеграції у громаду та економіку. Ми маємо надати можливість захисникам і за-

хисникам пройти психологічну реабілітацію, отримати медичне забезпечення в цивільну спеціальність, допомогу в працевлаштуванні чи у запуску власної справи. Щоб людина мала змогу розвивати власну громаду, була конкурентоспроможною на ринку праці. Над цим усім плідно працює наша команда спільно з іншими відомствами. І ці напрацювання будуть закладені у підвалини Стратегії переходу з військової кар'єри до цивільного життя», – розповіла міністерка у справах ветеранів України.

Вона зазначила, що одним із таких прикладів є пілотні проєкти Мінветеранів – центри ветеранського розвитку на базі вищих навчальних закладів. Там ветеранам і членам їхніх родин будуть запропоновані відповідні програми навчання для швидкої інтеграції їх на ринку праці.

Міністр у справах ветеранів України Юлія Лапутіна в інформаційному марафоні національних телеканалів розповіла про Стратегію переходу від військової кар'єри до цивільного життя. Про плани уряду затвердити її у 2023 році повідомив напередодні Прем'єр-міністр України Денис Шмигаль.

Очільниця Мінветеранів зазначила, що після перемоги України у війні кількість ветеранів, членів їхніх сімей та родин загиблих воїнів збільшиться в рази. Усіх цих людей треба буде якнайшвидше повернути до мирного життя і надати дієві інструменти для розвитку.

«Наразі ми розробляємо Стратегію переходу з військової кар'єри до цивільного життя. Це інституційна реформа, яка дозволить інтегрувати до цивільного життя учасників бойових дій та військовослужбовців, які прохо-

ПРАВО НА ЖИТЛО АБО КОМПЕНСАЦІЮ

Постановою Кабінету Міністрів від 6 січня 2023 р. № 15 внесено зміни до порядку, затверджених постановами Кабінету Міністрів України від 3 серпня 2006 р. № 1081 і від 2 вересня 2015 р. № 728. Зокрема, уточнено категорії військовослужбовців, звільнених із військової служби, які мають право на отримання житла або грошової компенсації.

ЗМІНЕНО пункт 29 «Порядку забезпечення військовослужбовців та членів їх сімей житловими приміщеннями» № 1081.

Військовослужбовці, які перебувають на обліку:

- у разі звільнення з військової служби в запас за станом здоров'я;
- у разі, коли на час звільнення мають вислугу військової служби не менше ніж 20 років;
- у разі звільнення у відставку;
- у разі звільнення у зв'язку зі скороченням штатів чи проведенням

інших організаційних заходів у разі неможливості їх використання на військовій службі, залишаються на цьому обліку у військовій частині до одержання житла з державного житлового фонду або, за їхнім бажанням, грошової компенсації за належне їм для отримання жиле приміщення.

При розформуванні військової частини такі військовослужбовці залишаються на обліку в територіальних центрах комплектування та соціальної підтримки і відповідних квартирно-екс-

плуатаційних органах й користуються правом позачергового одержання житла.

Також усунуто неузгодженості щодо грошової компенсації за належне військовослужбовцям жиле приміщення. Згідно з абзацом третім пункту 2 «Порядку визначення розміру і надання військовослужбовцям та членам їхніх сімей грошової компенсації за належне їм для отримання жиле приміщення» дія цього документа розповсюджується, зокрема, на «осіб, звільнених з військової служби в запас за станом здоров'я або у разі, коли вони на час звільнення мають вислугу військової служби не менше ніж 20 років, або у відставку, а також у зв'язку із скороченням штатів чи проведенням інших організаційних заходів у разі неможливості їх використання на військовій службі, та членів їхніх сімей».

Леся МЕДВЕДЕНКО,
АрміяInform.

ІЗ ПОСТАНОВИ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

Про особливості оренди державного та комунального майна у період воєнного стану

{З змінами, внесеними згідно з постановами КМ № 1026 від 13.09.2022 № 1236 від 18.10.2022}

Відповідно до Закону України від 1 квітня 2022 р. № 2181-IX "Про внесення змін до Закону України "Про оренду державного та комунального майна" Кабінет Міністрів України постановляє:

1. Установити, що: 1) на період воєнного стану і протягом трьох місяців після його припинення чи скасування, але у будь-якому разі до 31 грудня 2022 р., за договорами оренди державного і комунального майна, чинними станом на 24 лютого 2022 р. або укладеними після цієї дати за результатами аукціонів, що відбулися 24 лютого 2022 р. або раніше, звільняються від орендної плати орендарі державного і комунального майна:

фізичні особи та фізичні особи – підприємці, які були призвані або прийняті на військову службу після оголошення воєнного стану;

які використовують майно, розташоване в адміністративно-територіальних одиницях, в межах яких припиняється доступ користувачів до єдиних та державних реєстрів, держателем яких є Міністерство юстиції, в умовах воєнного стану (Донецька область; Запорізька область в межах Бердянського, Василівського, Мелітопольського, Пологівського районів; Луганська область; Миколаївська область в межах Баштанського, Вознесенського районів (крім селищ міського типу Доманівка, Братське, м. Южноукраїнська, Миколаївського району (крім м. Миколаєва); Харківська область в межах Богодухівського району (крім м. Валків, Богодухова, смт Краснокутський), Ізюмського району, Куп'янського і Харківського районів (крім м. Мерефи, смт Нова Водолага, м. Харкова), Чугувського району (крім м. Змієва); Херсонська область; Автономна Республіка Крим; м. Севастополь) (далі – визначені території);

2) на період воєнного стану, але у будь-якому разі не довше ніж до 30 вересня 2022 р., за договорами оренди державного майна, чинними станом на 24 лютого 2022 р. або укладеними після цієї дати за результатами аукціонів, що відбулися 24 лютого 2022 р. або раніше, звільняються від орендної плати орендарі, які використовують майно, розміщене:

на територіях Київської, Чернігівської, Сумської, Харківської, Запорізької, Миколаївської областей і м. Києва

(крім адміністративно-територіальних одиниць на визначених територіях);

5. Договори оренди державного та комунального майна, строк дії яких завершується у період воєнного стану, вважаються продовженими на період дії воєнного стану та протягом чотирьох місяців з дати припинення чи скасування воєнного стану, крім випадку, коли балансоутримувач з урахуванням законодавства, статуту або положення балансоутримувача по погодженню уповноваженим органом управління, до сфери управління якого належить балансоутримувач, за 30 календарних днів до дати закінчення договору оренди повідомив орендодавцю та орендарю про непередовження договору оренди з підстав, визначених статтею 19 Закону. Норма щодо продовження договору, встановлена цим пунктом, не застосовується до договорів, щодо яких рішення про їх продовження прийнято на аукціоні і аукціон оголошено до дати набрання чинності цієї постановою. Для продовження договору оренди на строк, передбачений цим пунктом, заява орендаря та окреме рішення орендодавця не вимагаються.

14. Внести до постанов Кабінету Міністрів України від 3 червня 2020 р. № 483 "Деякі питання оренди державного та комунального майна" (Офіційний вісник України, 2020 р., № 51, ст. 1585; 2021 р., № 51, ст. 3151) і від 28 квітня 2021 р. № 630 "Деякі питання розрахунку орендної плати за державне майно" (Офіційний вісник України, 2021 р., № 51, ст. 3151) зміни, що додаються.

15. Визнати такою, що втратила чинність, постанову Кабінету Міністрів України від 15 липня 2020 р. № 611 "Деякі питання сплати орендної плати за державне майно під час дії карантину" (Офіційний вісник України, 2020 р., № 59, ст. 1878).

16. Орендодавцям державного та комунального майна забезпечити нарахування орендної плати орендарям згідно з пунктом 1 цієї постанови, а також продовження та припинення договорів оренди відповідно до пункту 5 цієї постанови починаючи з 24 лютого 2022 року.

17. Фонду державного майна здійснювати контроль за виконанням умов, визначених у підпунктах 4-1 і 4-2 пункту 1 цієї постанови.

{Постанову доповнено пунктом 17 згідно з Постановою КМ № 1026 від 13.09.2022}

Прем'єр-міністр України Д. ШМИГАЛЬ.
27 травня 2022 р. № 634. Інд. 25.

Воїни-«афганці» — українській армії

З Волині відправили черговий вантаж допомоги на Херсонщину. Допомогу спорядили завдяки взаємодії голови Волинської Григорія Недопада та керівника благодійного фонду «Софія» Ярослава Костюка за організаційної підтримки обласної спілки воїнів-інтернаціоналістів.

ДО МІСЦЯ призначення — окремого військового підрозділу Ізмаїльського прикордонного загону, який несе службу на звільнених територіях Херсонської області, гуманітарний конвой супроводжував радник голови облради Володимир Кеє. Про це повідомляють на сторінці Волинської облради.

Серед переданого військовослужбовцям — вкрай необхідне: генератори, пічки-буржуйки, твердопаливні брикети до них, маскувальні сітки, засоби гігієни, продукти тривалого зберігання і домашня випічка. На знак вдячності за підтримку захисники передали волинянам прапор з особистими підписами і побажаннями.

СВЯТКОВІ ПОДАРУНКИ ЗАХИСНИКАМ

За ініціативи та допомоги волонтерського центру "Патріот" Тернопільської обласної організації УСВА волонтерська група з членом правління спілки Сергієм Ліпняніним перебувала на фронті з святковими подарунками для українських воїнів.

ПІЧКИ-БУРЖУЙКИ, сокири, генератори, взуття і теплий одяг, продукти харчування і домашні солодкі смаколики доставили волонтери у військові підрозділи на передову, де несуть службу тернопільські ветерани-«афганці», привітали побратимів з святами.

Щира подяка за допомогу ветеранам-«афганцям» Тернопільщини, народному депутату України Миколі Люшняку і волонтерському штабу "Українська команда", благодійному фонду "Допомога учасникам АТО Тернополя", Ігорю Шаварину і Петру Ризаю та всім небайдужим людям, хто долучився і посприяв. Перемога кується в тилу завдяки злагодиженій роботі волонтерів і небайдужих людей. Разом до перемоги! Слава Україні!

Василь КОГУТ,
перший заступник голови
Тернопільської обласної організації
УСВА.

Кабінет Міністрів ухвалив порядок реалізації Програми медичних гарантій на 2023 рік, яка буде інтегрована у воєнні реалії та більше фокусуватиметься на потребах пацієнтів, викликаних війною.

УРЯД УХВАЛИВ ПРОГРАМУ МЕДИЧНИХ ГАРАНТІЙ НА 2023 РІК

Як передає Укрінформ, у Міністерстві охорони здоров'я зазначають, що загалом бюджет ПМГ на 2023 рік становитиме понад 142 млрд гривень, з них 4,7 млн гривень передбачено на реімбурсацію лікарських засобів.

«Безумовно, війна вносить свої корективи у фінансування медичної системи. Бюджет на 2023 рік — це бюджет оборони. Однак навіть за цієї умови тарифи в Програмі медичних гарантій на 2023 рік не зменшені, а деякі збільшені. Програма "Доступні ліки" продовжить розширюватися, до неї увійдуть імуносупресивні препарати, тест-смужки для інсулінозалежних і знеболювальні для паліативних хворих. А медичні заклади на окупованих територіях і в зоні бойових дій отримуватимуть оплати за окремими пакетами», — зазначив міністр охорони здоров'я Віктор Ляшко.

Загалом у Програмі медгарантій на рік передбачено 39 пакетів послуг. До неї входить низка нових пакетів, за якими українці зможуть отримати безоплатні послуги. Зокрема, йдеться про реабілітаційну допомогу дорослим і дітям у стаціонарних і амбулаторних умовах; секційне дослідження; забезпечення збереження кадрового потенціалу для надання медичної допомоги населенню на території, яка перебуває в тимчасовій окупації; готовність та забезпечення надання медичної допомоги населенню на території, де ведуться бойові дії.

«Ми робимо великий акцент на розвитку реабілітаційної допомоги, яка надзвичайно затребувана у війну. У новій Програмі медичних гарантій розмежовано амбулаторні та стаціонарні реабілітаційні послуги. За амбулаторні реабілітаційні послуги НСЗУ сплачуватиме 10820 грн. А за стаціонарні — 19769 грн за надання реабілітаційних послуг за одним напрямом реабілітації, за кількома — 33607 гривень», — наголосив міністр охорони здоров'я.

Крім того, діятиме та розширюватиметься пакет психологічної підтримки на первинному рівні, впроваджений у 2022 році, тариф на стаціонарну психіатричну допомогу збільшено до 13151 грн.

На новий пакет «Готовність та забезпечення надання медичної допомоги населенню, яке знаходиться на території, де ведуться бойові дії» контрактуватимуться комунальні медзаклади (окрім стоматологічних та "первинки"), які перебувають у зоні бойових дій та є в переліку Мінреінтеграції. НСЗУ сплачуватиме цим закладам фактичну вартість послуг, які медзаклади надавали протягом 2022 року за вказаними пакетами.

З перших днів війни медичний простір країни працює на відновлення наших захисників. Держава повністю взяла на себе зобов'язання щодо видатків на лікування і подальшу медичну реабілітацію військовослужбовців і цивільних, які постраждали від військової агресії РФ.

МЕДИЧНІ ГАРАНТІЇ ВЕТЕРАНАМ ВІЙНИ

ЗМІНИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Майже рік фахівці з реабілітації, представники МОЗ і інших міністерств розробляли і узгоджували за всіма державними процедурами проєкт оптимізації реабілітаційної допомоги.

Довгоочікувані зміни ухвалено постановою Кабміну від 16.12.2022 № 1462 «Деякі питання організації реабілітації у сфері охорони здоров'я».

Відтепер люди, які проходять реабілітацію після важких поранень чи травм, зможуть прямо в лікарні отримати милиці, палиці, колісне крісло або протез. Це описує Порядок забезпечення осіб з обмеженнями повсякденного функціонування медичними виробами, зокрема, допоміжними засобами реабілітації (ДЗР), а також Перелік допоміжних засобів реабілітації, які можуть надаватися особам з обмеженнями повсякденного функціонування, що отримують реабілітаційну допомогу в амбулаторних умовах. Тож різноманітні ортези, протези, допоміжні засоби для ходіння, керовані однією рукою, милиці, допоміжні засоби для самообслуговування тощо мають надаватися шляхом безоплатного користування і бути наявними в кабінетах асистивних технологій стаціонарних реабілітаційних відділень закладів охорони здоров'я.

Процес надання реабілітаційної допомоги закріплений у Положенні про індивідуальний реабілітаційний план (ІРП), порядок його фінансування та реалізації.

Реабілітаційна допомога надаватиметься згідно з Положенням про індивідуальний реабілітаційний план. Форма цього документа ґрунтується на моделі Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, та буде застосовуватися для документування реабілітаційної допомоги. Також вона має електронний

аналог, який буде запроваджено на рівні центральної бази даних ЕСОЗ.

Зміни внесено для координації роботи всіх фахівців і закладів охорони здоров'я, що долучені до процесу реабілітації людини.

Водночас набрав чинності «Порядок забезпечення допоміжними засобами реабілітації». Цей документ створює підґрунтя для включення протезистів-ортезистів до складу мультидисциплі-

нарних реабілітаційних команд. Відтепер на базі лікарень зможуть функціонувати майстерні з виготовлення допоміжних засобів реабілітації індивідуально під кожну конкретну людину, яка проходить реабілітацію.

Також з'явилось правове підґрунтя роботи кабінетів асистивних технологій на базі закладу й перелік допоміжних засобів реабілітації, які людина може отримати безоплатно.

Про це повідомляє на офіційній сторінці у Facebook радниця-уповноважена Президента України з феміністичності Тетяна Ломакіна. Крім того, вона анонсує, що найближчим часом з'являться Положення про кабінет асистивних технологій і табель оснащення стаціонарних реабілітаційних відділень, що зараз розробляються МОЗ.

БЕЗОПЛАТНІ МЕДОГЛЯДИ ДЛЯ ВЕТЕРАНІВ І РОДИН ЗАГИБЛИХ ЗАХИСНИКІВ

Ними запроваджуються безоплатні профілактичні медичні огляди не рідше ніж один раз на рік для ветеранів війни, членів родин загиблих (померлих) ветеранів, родин загиблих (померлих) захисників і захисниць України.

Як пояснили фахівці Мінветеранів, у співпраці з МОЗ міністерство активно працює над удосконаленням надання сучасних якісних медичних послуг ветеранам та їхнім рідним.

Впровадження безоплатних профілактичних медичних оглядів дозволить покращити ефективність заходів з профілактики захворювань серед ветеранів, членів їхніх сімей та членів сімей

загиблих захисників і захисниць, виявлення на ранніх стадіях проблем зі здоров'ям і своєчасного надання медичної допомоги.

Погоджений урядом проєкт закону буде спрямований на розгляд до профільного парламентського комітету й подальшого ухвалення Верховною Радою України.

Кабінет Міністрів вніс зміни до положення про порядок, умови та критерії встановлення інвалідності, які передбачають причинний зв'язок інвалідності з пораненням чи іншим ушкодженням здоров'я, одержаним від вибухонебезпечних предметів.

ДОПОВНЕНО КРИТЕРІЇ ВИЗНАЧЕННЯ ІНВАЛІДНОСТІ

Як передає Укрінформ, Кабінет Міністрів постановою №1356 від 2 грудня вніс зміни до положення про порядок, умови та критерії встановлення інвалідності (постанова Кабінету Міністрів від 3 грудня 2009 року № 1317). Вони передбачають, що причинний зв'язок інвалідності з пораненням чи іншим ушкодженням здоров'я, одержаним від вибухонебезпечних предметів, встановлюється медико-соціальною експертною комісією (МЕК) на підставі витягу з Єдиного реєстру досудових розслідувань, де зазначено обставини, за яких особа отримала ушкодження здоров'я.

Перелік вибухонебезпечних предметів визначено статтею 1 Закону України «Про протиміну діяльність в Україні». Цим законом також передбачається надання постраждалим одноразової компенсації за шкоду, заподіяну здоров'ю, та щорічної допомоги на оздоровлення у сумі, порядок призначення і виплати якої встановлюється урядом.

На період дії воєнного стану процедуру встановлення й продовження інвалідності спрощено як для дорослих, так і для дітей.

Важливо знати

ДОПОМОГА ПРИ ТРАВМАХ

Ветерани війни можуть розраховувати на безоплатну медичну допомогу при травмах: від необхідних обстежень до лікування та реабілітації. У Національній службі здоров'я України розповіли, як ветерану одержати медичну допомогу при травмах.

У НСЗУ зазначили: якщо в результаті травмування відчувається інтенсивний біль, є набряк, деформація частини тіла або головної біль, порушення координації — потрібно викликати екстрену допомогу за номером 103 та описати диспетчеру симптоми і стан.

Диспетчер надасть інформацію щодо першої допомоги, яку слід надати, а також адресу найближчої лікарні, в якій є травмпункт. Якщо постраждалий у невідкладному стані й не може самостійно дістатися до лікарні, диспетчер направить машину екстреної допомоги.

Незалежно від того, потребує людина з травмою госпіталізації чи ні, швидка має доставити її у заклад, що має договір з НСЗУ.

У медзакладі пацієнт має отримати всю необхідну медичну допомогу безоплатно. А саме:

- огляд і консультацію лікаря;

- безоплатну діагностику, зокрема рентгенологічну, ендоскопічну, ультразвукову, функціональні дослідження;

- виконання лікарями вузької спеціалізації, такими як хірург чи ортопед-травматолог, лікувальних процедур або хірургічних втручань.

Лікар після огляду та надання меддопомоги або призначить госпіталізацію або надасть рекомендації щодо подальшого лікування чи реабілітації. Також лікар має одразу вислати направлення на обстеження чи консультації.

«Якщо ж людина з травмою потребує госпіталізації, то перебування у стаціонарі та харчування також мають бути безоплатні для пацієнтів», — наголосили у НСЗУ.

Лікарні, які мають контракт з НСЗУ за пакетами «Стаціонарна допомога дорослим та дітям без зі-

рургічних втручань» або «Хірургічні операції дорослим та дітям у стаціонарних умовах», мають надавати пацієнту допомогу безоплатно.

Іноді військові дістають важкі травми, які потребують не лише оперативного втручання, а й дорогих витратних матеріалів. Таких як протези або накісткові металоконструкції. «До тарифу на медичні послуги не включено вартість дороговартісних витратних матеріалів. Але вони забезпечуються у централізованому порядку за рахунок інших програм державного бюджету», — зазначили в НСЗУ.

Якщо після травми військовий потребуватиме тривалої реабілітації, то це також передбачено Програмою медгарантій в межах пакета «Медична реабілітація дорослих та дітей від 3-х років з ураженням опорно-рухового апарату».

Нагадаємо, що в Україні ветерани війни можуть розраховувати на отримання певних медпослуг безкоштовно за Програмою медичних гарантій. Йдеться про діагностику, лікування й реабілітацію.

Зброя XXI століття

РЕКОРДНИЙ ПАКЕТ ВІЙСЬКОВОЇ ДОПОМОГИ ВІД США

Яку зброєю отримає Україна

30 грудня Президент США Джоозеф Байден підписав бюджет США на 2023 фінансовий рік. Він містить багатомільярдну допомогу Україні. 6 січня США оголосили рекордний пакет військової допомоги для України майже на 3 млрд доларів. Він містить бронетехніку, боеприпаси, спорядження та багато іншого, що гостро необхідно Збройним Силам України.

СПОЛУЧЕНІ ШТАТИ продовжують рішуче підтримувати Україну та наших європейських союзників і партнерів, оголосивши про нову військовою допомогу на суму понад 3,75 мільярда доларів. Про це йдеться у заяві Державного секретаря США Ентоні Блінкена, оприлюдненій 6 січня.

Допомога Україні, пояснюється в ній, надходитиме за двома програмами. Військова допомога на суму в 2,85 мільярда доларів із запасів Міністерства оборони США буде негайно надана Україні, а допомога на 225 мільйонів доларів, яка надходить із фонду іноземного військового фінансування, буде спрямована на нарощування довгострокового потенціалу та підтримки модернізації української армії. Також допомога на суму в 682 мільйони доларів буде спрямована європейським союзникам і партнерам, аби заохотити їх надавати військову підтримку Україні та компенсувати пожегнення військового обладнання.

Допомога на суму в 2,85 мільярда доларів є вже 29-м пакетом військової допомоги в рамках президентських повноважень. Він є найбільшим з попередніх, санкціонованих адміністрацією Президента Джо Байдена з серпня 2021 року.

До нього увійшли 50 броньованих машин піхоти "Бредлі", протитанкові ракети, боеприпаси, бронетранспортери, самохідні гаубиці, артилерійські снаряди, мінометні міни, ракети RIM-7 для

протиповітряної оборони, 4000 авіаційних ракет Zuni, снайперські гвинтівки, кулемети, боеприпаси до гранатометів і стрілецької зброї, прилади нічного бачення та оптика, інше спорядження.

"Я вдячний Конгресу за повноваження щодо надання підтримки Україні, включно із тими, які він має відповідно до закону про додаткові

асигнування Україні у 2023 році, який був підписаний Президентом минулого місяця", – йдеться у заяві Держсекретаря.

Таким чином, загальна військова допомога США Україні досягне приблизно 24,9 мільярдів доларів з початку роботи адміністрації Байдена.

Також Блінкен оголосив, що у співпраці з Конгресом адміністрація планує надати додаткові 907 мільйонів доларів із фонду іноземного військового фінансування відповідно до закону про додаткові асигнування для України у 2022 році.

«Кошти підтримують Україну та

До рекордного 29 пакету допомоги увійшли обіцяні 50 броньованих машин піхоти M2 Bradley.

ЩО ЧЕКАЮТЬ НАШІ ЗАХИСНИКИ

Став відомий повний склад рекордного пакету військової допомоги Україні, про який США оголосили 6 січня. Повний список опубліковано на офіційному сайті Пентагону. Що отримає Україна:

- 50 бойових машин піхоти M2 Bradley з боекомплект (500 протитанкових ракет TOW і 250000 малокаліберних снарядів калібру 25 мм);
- 100 бронетранспортерів M113;
- 55 протимінних транспортних засобів (броньовані автомобілі MRAP);
- 138 армійських позашляховиків HMMWV;
- 18 155-мм САУ M109A6 Paladin і 18 машин забезпечення боеприпасами;
- 70 тисяч артилерійських снарядів калібру 155 мм;
- 500 високоточних 155-мм артилерійських снарядів;
- 1200 155-мм снарядів дистанційної протиброньової мінної системи (RAAM);
- 36 105-мм буксируваних гаубиць і 95 тисяч 105-мм артилерійських снарядів;
- 10 тисяч мінометних снарядів калібру 120 мм;
- неназвана кількість боеприпасів для РСЗВ M142 HIMARS;
- ракети ППО RIM-7 Sea Sparrow;
- 4000 некерованих авіаційних ракет Zuni;
- близько 2000 протитанкових ракет;
- снайперські гвинтівки, кулемети та боеприпаси до гранатометів і стрілецької зброї;
- протипіхотні міни Claymore;
- прилади нічного бачення та оптика.

ЗНАКОВА СИСТЕМА ОЗБРОЄННЯ

Немає сумнівів, що наступним етапом російсько-української війни має бути деокупація наших територій, а для цього Сили оборони потребують й «спеціалізованих» озброєнь – протиракетні системи, літаки, танки. За словами експерта Національного інституту стратегічних досліджень (НІСД) Олексія Іжака, однією з таких «знакових систем озброєння» є танки Leopard 2.

НАРАЗІ у світі існує два типи танків, які дійсно можуть кардинально змінити ситуацію на полі бою, якщо говорити про операції з деокупації, – говорить Олексій Іжак. – Це американський танк Abrams і німецький танк Leopard 2. Вони практично рівнозначні за своїм потенціалом: у часи їхнього створення існувала така система, коли певні частини цих танків були взаємозамінні в рамках НАТО, принаймні гармата там одна і та ж сама – на Abrams стоїть американський клон німецької гармати, створеної для Leopard 2.

За словами експерта НІСД, суттєва різниця між цими танками полягає лише в силі установці: Abrams – це фактично реактивний танк, який приводиться у рух турбіною, а Leopard 2 – дизельний.

– Танк Leopard 2 – мабуть, кращий для європейського театру війни, зокрема, для українських Херсонської, Запорізької областей, адже Abrams все ж таки танк, застосування якого передбачає масштабні за територією операції – пустельні тощо, – говорить Олексій Іжак. – Але суть навіть не в тому, який саме танк отримає Україна. Головне, якщо США наважились на постачання такої складної системи, як Patriot, це відкриває новий етап загалом для постачання озброєнь Україні.

Олексій Іжак порівнює рішення США щодо зброї із рішенням Міжнародного валютного фонду про надання кредитів: якщо МВФ надає певній країні кредити, це означає, що інвестори можуть сміливо заходити в цю країну, тому що вона надійним отримувачем допомоги. Так і США своїм рішенням про Patriot відкрили двері для кардинально більшого постачання озброєння Україні.

– Але США очікують, що інші союзники також зроблять важливі кроки, – зауважує експерт. – Я думаю, що питання отримання

Україною танків Leopard 2 – воно наблизилось, але ми маємо розуміти, що навколо них існує міжнародна проблематика, схожа за масштабами до складнощів із постачанням систем Patriot.

Щодо ефективного використання танків Leopard 2 підрозділами Збройних Сил України Олексій Іжак не бачить проблем – «леопарди» можуть використовуватися автономно, без прив'язки до єдиної електронно-цифрової системи країн НАТО. Але існує інший аспект – економічний та оборонно-промисловий.

– Постачання танків в Європі та за її межами має, так би мовити, мережевий характер, – розповідає експерт. – Танк Leopard 2 був створений у Німеччині, яка зі створенням нових версій старі або спеціалізовані версії постачала іншим країнам. Тобто процес постачання вимагає, щоб Німеччина виробляла для себе нові танки. Але до початку цієї фази російсько-української війни ніхто в Європі не думав, що взагалі знадобиться створення кардинально нових версій танка Leopard.

За словами Олексія Іжака, на сьогодні найновіші варіанти Leopard 2, які створені на основі більш старих танків, зараз отримує Угорщина й Катар, також відбувається модернізація 100 танків, які Польща отримала у подарунок від Німеччини при вступі до НАТО.

– Значна кількість танків Leopard 2 перших версій зберігається в кількох країнах на складах – зокрема, у Фінляндії, Греції, ще кількох країнах, танки перших моделей Leopard 2 перебувають просто в резерві. І ми, звичайно, можемо сподіватися, що ці танки будуть надані Україні, але для того потрібно, щоб Німеччина передала їм на заміну новіші або модернізовані версії, – говорить Олексій Іжак.

З цим є проблема, адже Німеччина вже не планувала виробляти

танки Leopard 2 – був запущений проект кардинально нового німецько-французького танка, на розробку якого пішли 6 роки.

– І тільки ця війна, російський напад на Україну, змусив Німеччину переглядати свої плани та пришвидшувати ці плани, – зауважує Олексій Іжак. – Тільки цього року був кардинально збільшений оборонний бюджет Німеччини, були виділені значно більші кошти на переозброєння, і в рамках цього переозброєння, напевно, будуть модернізувати й танки. Можливо, прискориться процес створення нового франко-німецького танка, але, я думаю, це все ж таки не швидкий процес. Тож швидше буде вирішити питання модернізації, скажімо, 100 танків із резерву Фінляндії для того, щоб поставити їх Україні, а замість цих танків Фінляндія отримала б нову партію новіших версій Leopard 2 з Німеччини. Але процес не такий легкий і не такий швидкий.

Проте, експерт зауважує, що, зважаючи на історію з постачанням систем ППО Patriot, що здалось неможливим ще кілька місяців тому, ми можемо говорити про те, що зрештою танки класу Leopard 2 будуть на озброєнні України раніше, ніж можна було очікувати.

Нещодавно стало відомо, що Польща ухвалила рішення про постачання Україні своїх танків Leopard 2 «у рамках міжнародної коаліції». Слово за Німеччиною...

Олександр КОЗУБЕНКО,
АрміяInform.

Leopard 2A7+ німецької армії. Фото Walter Moore.

країни, які постраждали від війни Росії в Україні. 225 мільйонів доларів для України будуть спрямовані на потреби Збройних Сил України у воєнних умовах для забезпечення їх засобами, необхідними для захисту від агресії Росії, а також можуть бути використані на підтримку обладнання, яке раніше було надано Україні в рамках Міністерства оборони України, – пояснюється у заяві.

«Лише Росія могла сьогодні завершити цю війну. Поки цього не станеться, цього року, як і в попередні роки, і доки це буде потрібно, ми будемо стояти разом із Україною», – наголосив Блінкен.

Озброєння, включене у пакет допомоги, підібране відповідно до українських запитів.

«Україні не перестають дивувати своєю здатністю адаптуватися до викликів. І вони цілком відверті, чесні й відкриті з усіма партнерами, включно зі США, щодо своїх потреб. Тож ми надаємо пакети допомоги, виходячи з постійних безперервних розмов, які ведемо з українцями буквально щодня», – сказав під час брифінгу

у Білому домі координатор стратегічних комунікацій адміністрації Президента США Джон Кірбі, відповідаючи на питання журналістки Української служби Голосу Америки Юлії Ярмоленко.

Кірбі відзначив, що, попри зиму, бої подекуди стали ще жорсткішими, зокрема на Донбасі. «Тож ми хочемо переконатися, що українці добре споряджені та підготовлені для бойових дій, з якими вони зіткнуться в наступні пару місяців», – сказав він.

Президент України Володимир Зеленський у Телеграмі подякував за оголошення потужного пакету американської оборонної підтримки. «Це саме те, що треба», – прокоментував він надання броньованих машин «Бредлі», відзначивши результат свого візиту до США і переговорів.

«Станом на зараз для України – більше ППО, більше бронетехніки, вперше – західні танки, більше гармат і снарядів, більше енергетичних і політичних можливостей», – написав Зеленський.

ГОЛОС АМЕРИКИ.

Американський військовий історик Філіпс О'Брайен у 2015 році написав книгу «Як виграти війну», де детально проаналізував ключові події Другої світової війни. Ця книга, яка ще до початку російського вторгнення в Україну мала шалений успіх у США, починається зі слів «У світовій війні не було вирішальних битв».

АРИФМЕТИКА ПЕРЕМОГИ

ЯК НЕОДНОРАЗОВО казав сам автор, насамперед він мав на увазі те, що великий військовий конфлікт вважається здебільшого війною на виснаження. До речі, саме він був одним із небагатьох експертів, які відразу відкинули ідею, що Росія може захопити Україну за кілька днів. Натомість передбачив, що російська агресія ймовірно перетвориться на війну на виснаження, і, що найголовніше – Україна має хороші шанси її виграти.

На думку автора, багато аналітиків очікували швидкої перемоги Росії, тому що вони лише математично порівнювали російський і український військовий бюджет напередодні війни, що є великою помилкою. І, як пише О'Брайен, швидких, вирішальних перемог досягти важче, ніж це уявляється на перший погляд. Російська федерація виявилася повністю неспроможною об'єктивно оцінювати потенціал України та її народу.

На думку О'Брайена, російські генерали навіть не думали про те, наскільки вразливими будуть транспортні колони для нападу українських захисників, озброєних сучасними протитанковими переносними комплексами. І коли

Україна відбила першу атаку і почала отримувати вагому військову допомогу від демократичних країн всього світу, то, розглядаючи повну картину військових ресурсів сторін, можна побачити, що картина домінування Росії зникає.

О'Брайен стверджує, що сучасні війни неймовірно швидко знищують військову техніку. І якщо Росія почала вторгнення з величезною кількістю танків і артилерії, то за інформацією американського аналітичного центру «Інститут вивчення війни» (ISW) багато техніки на сьогодні вже знищено. До того ж експерти ISW стверджують, що Росіяни «виснажують свої запаси артилерійських боеприпасів» до такої міри, що їм «буде важко продовжувати свої поточні дії, щоб забезпечити темп операцій».

Також Україна отримала доступ до сучасних військових технологій НАТО, а в цілій сфері російська армія є набагато слабшою у порівнянні з українською здатністю завдавати точних ударів по цілях з великих відстаней. Також Україна виграє на полі бою завдяки обладнанню та обміну розвідданими з країнами НАТО. Ще однією з переваг, як вважає О'Брайен, є те, що українці виявили несподіваний талант імпровізації для ефективного використання військової техніки, особливо сучасних західних зразків.

І хоча Росія поки що перевершує Україну за економічною потужністю – тобто виробничим потенціалом, який, на думку О'Брайена, є вирішальним у війні, але, враховуючи чітку позицію демократичного світу, зокрема, країн НАТО щодо подальшої підтримки і надання допомоги, загальний військовий та економічний потенціал Заходу, то арифметика – на користь України.

Валерій ГАСТИНЩИКОВ.

ЗБРОЯ

АК-47 кал. 7,62 мм – зброя потужна, надійна, безвідмовна, проста у складанні та розбиранні, має кучний і стабільний бій. До забруднення мало чутливий. Забруднений автомат досить протерти ганчіркою деталі при неповному розбиранні.

Рекомендується стріляти з нього короткими чергами чи одиночними пострілами. Автомат перегрівается після 60 пострілів чергою – два магазини по 30 патронів. При пострілі віддача кидає ствол вгору–вліво. Професіоналам при стрільбі чергами на дистанції 100-150 метрів по ростовій мішені з положення лежачи іноді вдавалося «покласти» першу кулю в «ліве коліно», а другу – в «праве плече» мішені. Відстань між двома пробіями – 50-70 см. Третя куля йде вправо–вгору ще на 1-1,5 метра.

Який автомат краще та яким краще воювати? Автомат собі вибери той, який краще лежить у твоїх руках, і той, що на озброєнні сторін, які воюють. Тоді і з патронами не буде проблем, і почуватимешся комфортно з тією зброєю, яка тобі підходить.

При експлуатації автомата особливу увагу слід звертати на стан газової камери і газового поршня. Після стрільби цей вузол у зброї іржавіє миттєво, робочі поверхні покриваються раковинами. Іржева камера і поршень міцно «схоплюються» один з одним. Особливо цим грішать автомати китайського, югославського та румунського виробництва. Через кілька годин, особливо в польових умовах, стає неможливо відвести назад раму затвору. Її доводиться відбивати ребром магазину або іншим важким предметом. Щоб не допустити «схоплювання», необхідно відразу після стрільби розібрати автомат і ретельно протерти змоченою в збройній олії або гасі ганчіркою. При цьому тканина не повинна бути надто мокрою. Надлишки рідини зтри сухою матерією.

У польових умовах сильний нагар на поршні та інших деталях автомата можна зняти піском або сухою золою з багаття. Не полінуйся після такого протирання ретельно вилучити піщинки та інші сторонні вкраплення. Тобі ж не хочеться, щоб автомат заклинило в невідповідний момент. Настанови і професіонали заперечують геть такий спосіб чищення, але коли відсутні нормальні умови, тоді можна використати будь-яку можливість приведення зброї в порядок. Бери ганчірку (тримай у кишені промаслені й чисті клаптики матерії) і, розібравши автомат, зними нагар. Визнач черговість чищення зброї серед своїх товаришів. Не розбирайте всі автомати разом. Кілька людей завжди повинні бути готові до бою.

Як тільки з'являється вільна хвилина, починай заряджати всі рижки, що є у тебе. Бій може розпочатися будь-якої миті.

Коли тобі необхідно розібрати автомат для усунення дрібних несправностей, переконайся в своїй безпеці і тільки після цього розбери автомат. Деталі намагайся не розкидати довкола себе. Складай в кишеню або місце, де деталі не забрудняться і не провалляться в дірку чи щілину.

Навчися розбирати – збирати зброю «наосліп». Тоді в темряві або диму привести автомат до бою тобі не складе великої праці.

Пороховий нагар добре розчиняється у воді. Дуже ефективні засоби чищення – мильна вода і власна слина. Йоршиком, нагвинченим на шомпол, змоченим рясно мильною водою або слиною, протри ствол, газову камеру, газовий поршень та інші деталі, на яких є нагар. Залиш на 10-15 хвилин. Потім ганчір'ям протри насухо і змасти тонким шаром мастила.

Змащувати треба обов'язково, адже вода, сніг прилипають до незмазаних деталей. Рухливі частини перестають працювати. Мастило наноси тонким шаром. Товстий шар стікає вниз, оголюючи метал.

Зброю під час стрільби можна перегріти. Автомат частенько від цього клинчить. У жодному разі не надумай поливати розпечену зброю водою і не суй її в сніг. Перекіс ствола і тріщини в механізмі будуть забезпечені. Від розриву тобі може півчерепа знести або нагородити пострілкою Франкенштейна.

Не забудь прибрати надлишки мастила зі ствола. Інакше при по-

стрілі ствол може роздути, а то й розірвати геть. Без зброї тобі доведеться тикати у ворога пальцем в надії залоскотати його до смерті.

Взимку для змащення зброї застосовуй відповідне сезонне мастило або змащуй гасом. Зимова дизельна солярка теж підійде, але тільки не перестарайся. Змащуй тоненьким, дуже тоненьким шаром.

Взимку принесену з холоду зброю не чисти відразу. Дай відігрітися. Носи завжди із собою наповнену маслянку і ганчірочку. Краще – дві. Одну – для роботи з мастилом, іншу – для протирання насухо.

Не втрачай шомпол. Для більшої зручності чищення ствола можна використовувати шпагат або мотузку з натурального матеріалу. Синтетику не радимо, адже її ворсинки можуть залишитися на механізмах і при стрільбі синтетика оплавиться, перетворившись на вуглики. Що не дуже

7,62 мм дають менший рикошет. Дозвокові патрони майже не рекошетують.

Починаючи перезаряджати магазин, постав першими три трасери. Як тільки вилетить трасер – це сигнал до зміни магазину.

Ти вчасно помітив, що вилетіла перша або друга трасуюча куля, які ти зарядив. Не чекай, коли вилетить остання куля. Патрон у стволі, міняеш магазин і тобі не треба пересмикувати затвор. Тим самим економити дорогі секунди.

Буває, що після бою чи повернення з завдання ти дуже втомився, але автомат необхідно упорядкувати. Насамперед, треба розрядити зброю. Самого себе в стволі контролювати дуже важко. Тому вдайся до допомоги товариша та сам його проконтролюй. Встаньте навпроти один одного. Автомати підніми стволами вгору так, щоб затвори були на рівні очей. Магазин

загальну масу зброї (автомат АКМ або АК-74 з ГП-25 важить 5,1 кг), але і зміщує центр тяжіння вперед–вниз. Відповідно зміщується і середня точка влучень – зброя починає «низити», особливо при стрільбі без упору. Стрілку-гранатометнику слід звикнути до стрільби зі свого автомата. Однак, пристосувавшись, він може виявити, що стрільба чергами стала набагато кучнішою – природний результат обтяження зброї і зазначеного зміщення центру тяжіння.

Кронштейн з огорожею слугує для кріплення гранатомета на зброї – він встановлюється на цівці автомата, а його клямка фіксує положення ГП-25 під стволом. Попереду кронштейн має амортизатор пружинний.

Уламковий постріл ВОГ-25 поєднує в собі гранату і металевий заряд в гільзі. Каліберна 40-мм

ЗАГАЛОМ ПРО ГРАНАТОМЕТ

РПГ – це, по суті, артилерійська підтримка піхоти. І частенько вона діє набагато ефективніше артилерії справжньої. По своїх, принаймні, не б'є.

Масований вогонь з РПГ пригнічує волю до атаки, змушує втиснутися у землю і відступити. Тому, коли супротивник починає палити з гранатометів, то чекай на атаку.

Два-три гранатометники з 50 метрів виводять з ладу будь-яку бронетехніку. Від масованого вогню не рятує ні динамічний захист, ні додаткові екрани. Після кількох вистрілів броня залишається «голою».

Наскільки б не була зброя потужною, все одно треба прагнути вражати техніку в уразливі місця. У танків це гусениці, моторний відсік і оглядові щілини. Навіть якщо броню не проб'єш, то оптику пошкодити зможеш. Бронетехніка сильно захищена спереду і з боків, слабкіше – згори. БТР бери збоку, або намагайся потрапити до моторного відсіку.

Але гранатомет ефективний не тільки проти бронетехніки. Його можна застосовувати і по відкрито розташованій живій супротивника. Постріл навіть кумулятивною гранатою вражає піхоту вибуховою хвилею та осколками в радіусі до чотирьох метрів. У невеликому закритому приміщенні від вибуху буде одна «тушонка».

Воюють не тим, чим хочуть, а тим, що є під рукою. Уламковим боеприпасом можна вдарити і по бронетехніці, по тим же приладам спостереження. Кумулятивну гранату можна обмотати дротом, ізоляційною стрічкою примотати невеликі залізки або кульки від підшипників. Не перестарайся з вантажем, багато не навантажуй. Май на увазі, що таку конструкцію бовтатиме в польоті і летить вона на меншу відстань.

У мотострільському взводі за штатним розкладом зазвичай три гранатомети РПГ-7, але ви намагайтеся отримати у свій підрозділ більше таких апаратів. Наприклад, в незаконних формуваннях озброєність гранатометами від 50% до 80% від складу.

Гранатометник, пам'ятай, що при пострілі сильний вихлоп іде назад. За тобою не повинно бути жодних перешкод. Перед пострілом переконайся, що за тобою не стоїть якийсь дурень чи стіна. До перешкоди має бути не менше двох-трьох метрів. При стрільбі з верхніх поверхів переконайся, що над тобою нічого не нависає. При стрільбі з положення лежачи твоє тіло має бути під кутом по відношенню до напрямку газів, що вилітають. Не звернеш на це увагу – себе обпалиш.

При пострілі твоя позиція демаскується спалахом, сильним хлопком і біло-сірим димом. Політ гранати добре помітний слідом від працюючого двигуна. Намагайся стріляти з-за укриття та швидко змінюй позицію. Зазвичай супротивник гранатометників не заنادто шанує і намагається вибити їх насамперед.

Стрілья з-за стін будинків, кущів, пагорбів і розбитої техніки. Щоб граната не вибухнула об тонкі гілочки чагарників і трави, не знімай захисний ковпачок підричника. Граната вибухне від спрацьовування таймера. Природно, такий спосіб не годиться для стрільби по мішенях, що рухаються.

У лісі або на пересіченій місцевості багато ямок, повалених стволів дерев, за якими і в яких може сховатися ворожина. Прямою наводкою потрапити в шхорон дуже важко і небезпечно для твого життя. Тоді стрілья над укриттям, намагаючись потрапити в гілки дерев, дрти, арматуру, що стирчить, і дошки.

Тягаючи гранатомет і припаси до нього, ти сам слабо захищений. Від стрілянина будеш погано чути і туго розуміти. Постарайся організувати собі групу прикриття з двох-трьох людей. Вони вбережуть тебе від ворога і підкажуть куди стріляти, знайдуть запасні позиції.

Після витрати запасу гранат РПГ-7 не викинеш, а ваги він чималі. Порожній ствол доводиться тягати з собою. Тому в рейдах і там, де передбачається швидке маневрування, більшою популярністю користуються одноразові гранатомети.

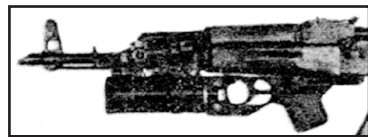
(Продовження в наступних номерах).

АБЕТКА ВИЖИВАННЯ

Пропонуємо вашій увазі продовження книги «Мала війна. Абетка виживання», підготовленої і виданої Одеською обласною організацією Української Спільноти ветеранів Афганістану (воїнів-інтернаціоналістів).

від'єднується і укладається в підсумок, і солдати 5-6 разів поспіль пересмикують затвор. Якщо хтось забуде від'єднати магазин, це відразу буде помітно, тому що затвор почне викидати патрони, і вони потраплять у когось поряд або їх побачить твій товариш. Якщо при цьому станеться випадковий постріл, то куля піде вертикально вгору, нікому не завдавши шкоди. Після кількох пересмикувань затвор кожен здійснює самостійний контрольний спуск і ставить зброю на запобіжник. Магазин до зброї не приєднується, оскільки у бойовій обстановці швидко виробляється звичка, приєднавши магазин, одразу ж надсилає патрон у патронник.

ГРАНАТОМЕТ ГП-25 «КОСТЕР»

Ударно-спусковий механізм – самовзводний, куркового типу. При натисканні на спуск, що прямолинійно рухається, той своїм зацепом відтягує назад курок, стискаючи бойову пружину. При подальшому відведенні спуску назад курок зривається з зачепи. Повертаючись, він посиляє вперед шарнірно пов'язаний з ним ударник, що розбиває капсулу пострілу. З лівого боку корпусу розміщений прапорець запобіжника на два положення – «ПР» (запобігання) та «ОГ» (вогонь). У положенні «ПР» запобіжник забирає курок. Є і свого роду автоматичний запобіжник: спеціальна система важелів блокує курок при неправильному приєднанні ГП-25 до автомата.

Максимальна прицільна дальність як настільної так і навісної стрільби становить 400 м, мінімальна дальність навісної стрільби – 150-200 м. Про кучність стрільби можна судити за таким цифрами: на дальності 400 м серединні відхилення точок влучення гранат складають по дальності – 6,6 м, по фронту – 3 м. Постріл, вкладений в ствол, утримується у ньому під пружинами фіксатором. За необхідності постріл можна витягти зі ствола за допомогою екстрактора – особливого стрижня з клявців під палець. Натискаючи екстрактором на фіксатор, звільняють гранату і вилучають її зі ствола.

Гранатомет не тільки збільшує загальну масу зброї (автомат АКМ або АК-74 з ГП-25 важить 5,1 кг), але і зміщує центр тяжіння.

ГП-25 має масу 1,5 кг і невеликі розміри – його довжина 323 мм. Дульно-зарядна схема і самовзводний механізм зумовили непогану для такої зброї скорострільність – 4-5 пострілів за хв. За скорострільністю, компактністю і простотою користування він дещо перевершує американський гранатомет M203. На відміну від M203 він швидко встановлюється та знімається зі зброї.

Гранатомет не тільки збільшує

граната вставляється в ствол без зусиль. У середній частині граната має поясик з 12 провідними виступами, які входять у нарізи і в процесі пострілу надають гранаті обертання.

Радіус суцільного ураження осколками при падінні гранати вертикально досягає 10 м. Для безпеки підричник зводиться після пострілу тільки на відстані 10-40 м від дульної зрізу гранатомета. На випадок відмови підричника, падіння у воду або в'язкий ґрунт граната має самоліквідатор, який спрацьовує через 14 секунд після пострілу. ВОГ-25 має масу 255 г, загальну довжину 106,7 мм. Початкова швидкість осколкової гранати – 76 м/с. Наступний постріл ВОГ-25П («стрибаючий») дещо довше ВОГ-25 і забезпечений вишибним зарядом у передній частині. При падінні на землю осколковий елемент викидається вгору і вибухає на висоті 0,5-1,5 м, чим посилюється вражаюча дія.

Май на увазі, що для міліціонерів розроблено постріл «Цвях» з газовою гранатою, спорядженою отруйною речовиною подразнюючої дії Св. Вага гранати – 170 г, максимальна дальність відстрілу – 250 м, а мінімально допустима – 50 м, час газовиділення – до 15 с, Об'єм утвореної хмари – 500 м³. УНДІ Спецтехніки МВС вирішили пристосувати «Костер» для відстрілу боеприпасів з газовими гранатами, пластиковими і гумовими кулями від 23 мм спеціального карабіна КС-23, так з'явився вкладний (або змінний) 23-мм нарізний стволік «Ларрі».

Із книги «Зброя піхоти 97».

«ОКОПНИЙ» РІЗНОВИД СТРІЛЬБИ

Приклад автомата пропускається над плечем, що дозволяє, не висовуючись, стріляти з укриттів. Прицілюючись, відводь голову, щоб не отримати по лобі прицільними пристроями.

«МИНОМЕТНИЙ» РІЗНОВИД

Застосовується для стрільби із закритих позицій. Для цього краще використовувати автомат з дерев'яним прикладом, що при стрільбі упирається в землю чи стіну.

ОБЧИСЛЕННЯ НАПРЯМКІВ І ПОЗИЦІЙ, З ЯКИХ СТІЛЯЄ ВОРОГ

Підствольник через слабкий звук пострілу погано чути. При стрільбі з ям, низин, з-за стін і дерев звук взагалі не чути або доходить після багаторазового відображення. Гранати летять повільно, тому без метушні і з укриття поспостерігай їх траєкторію польоту, падіння і кочення. Враховуючи дальність польоту ВОГів, можна засікти місце розташування супротивника.

Для «висаджування» супротивника, що засів за укриттям, добре себе зарекомендували стрібаючі ВОГ-25П.

Не треба забувати, що підлітний час гранати великий, і поки вона летить, стрілець може змінити позицію. Тому слід стріляти залпом. Якщо не в'єш, то хоч сильно налякаєш.

МІЖНАРОДНЕ ГУМАНІТАРНЕ ПРАВО

Міжнародне гуманітарне право (МГП) – це галузь міжнародного публічного права, яка застосовується під час збройних конфліктів з метою обмеження засобів і методів ведення воєнних дій. Ця галузь права спрямована на захист цивільного населення від впливу збройного конфлікту й тих, хто припинив брати участь у воєнних діях. МГП покликане на обмеження наслідків конфліктів, виходячи з міркувань гуманності.

ПРИНЦИП гуманності є найбільш загальним принципом у міжнародному гуманітарному праві, він об'єднує всі положення у логічно побудовану систему норм, які застосовують під час збройних конфліктів і тісно пов'язані з суміжними галузями міжнародного права.

Міжнародне гуманітарне право – право війни, галузь міжнародного права, головна мета якої полягає в гуманізації ведення воєнних дій та полегшенні страждань жертв війни. МГП застосовується в ситуаціях збройних конфліктів, як міжнародних, так і внутрішніх. МГП складається з так званого Женевського права (права Женеви), що включає норми щодо захисту жертв конфліктів, і з Гаазького права (права Гааги), що включає правила, які відносяться до засобів і способів ведення бойових дій.

Червоний Хрест був ініціатором створення і прийняття всесвітньо відомих Женевських Конвенцій, підписаних 1949 року, і Додаткових протоколів до них 1977 і 2005 років, що вважаються основним інструментом МГП. Унікальність цих конвенцій полягає в тому, що разом зі Статутом ООН вони – єдині міжнародні договори, в яких беруть участь всі держави світу.

ДЖЕРЕЛА МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА

Міжнародні договори

- Женевська конвенція (I) про поліпшення долі поранених і хворих у діючих арміях;
- Женевська конвенція (II) про поліпшення долі поранених, хворих і осіб, що зазнали корабельної аварії, зі складу збройних сил на морі;
- Женевська конвенція (III) про поводження з військовополоненими;
- Женевська конвенція (IV) про захист цивільного населення під час війни;
- Додатковий протокол I, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів;
- Додатковий протокол II, що стосується захисту жертв збройних конфліктів неміжнародного характеру;
- Додатковий протокол III про введення додаткової відмінної емблеми;
- Гаазька конвенція про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту і два Додаткових протоколи до неї;
- Конвенція про заборону або обмеження використання конкретних видів зброї, які можуть вважатися такими, що несуть надмірні пошкодження або мають невибіркову дію;
- Конвенція про заборону використання касетних боеприпасів.

ЗВИЧАЄВЕ МГП

Міжнародно-правовий звичай – у разі універсальності він обов'язковий для всіх держав, усіх суб'єктів, у тому числі недержавних формувань – сторін збройного конфлікту. Звичаєві норми міжнародного права не існують у чітко вираженій формі, вони не закріплені у письмовій формі.

Звичаєве міжнародне право складається з правил, які виходять із «загальної практики, прийнятої в якості закону», та існують незалежно від догіворного права. Звичай міжнародного гуманітарного права мають вирішальне значення у сучасних збройних конфліктах тому, що вони заповнюють прогалини, залишені договірним правом і, таким чином, зміцнюють захист, який забезпечується жертвам.

ДІЯЛЬНІСТЬ У СФЕРІ МГП МІНРЕІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

Одним із основних завдань Мінреінтеграції є забезпечення формування та реалізація державної політики з питань дотримання норм міжнародного гуманітарного права на всій території України.

З цією метою Мінреінтеграції збирає, аналізує та узагальнює інформацію про дотримання норм міжнародного гуманітарного права на тимчасово окупованих територіях України, а також прилеглих до них територіях, і вносить пропозиції щодо реагування на факти порушення.

Окрім цього, з метою забезпечення належного виконання норм міжнародного гуманітарного права на території України, зокрема реалізації міжнародно-правових зобов'язань України, що випливають з Женевських конвенцій про захист жертв війни від 12 серпня 1949 р., Додаткових протоколів до них та інших міжнародних договорів з питань міжнародного гуманітарного права, з урахуванням викликів, пов'язаних зі збройним конфліктом на сході України, постановою Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2017 р. № 329 утворена Міжвідомча комісія з питань застосування та реалізації норм міжнародного гуманітарного права в Україні.

Міжвідомчу комісію очолює голова, яким за посадою є Віце-прем'єр-міністр України – міністр з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій. До її складу входять постійні члени комісії, члени комісії, які беруть участь за згодою та представники міжнародних гуманітарних організацій, громадських організацій і науково-науково-навчальних установ.

Міжвідомча комісія є дорадчим органом, що діє при Кабінеті Міністрів України, у сфері сприяння забезпеченню реалізації міжнародно-

Скільки життів забрала, скільки доль скалічила з 2014-го і за рік своєї «спецоперації» на українській землі клята рашистська орда... Цей біль назавжди з нами, як і біль

зраненого Дніпра, який відчуваємо всі ми. На це й розраховує ворог. Не розуміє він лише того, що біль цей теж став нашою зброєю. І проти неї всі ворожі ракети безсилі.

дно-правових зобов'язань України у галузі міжнародного гуманітарного права та являє собою платформу для:

- виявлення основних практичних проблем у сфері гуманітарного права;
- визначення короткострокових і довгострокових пріоритетів;
- їх подальшої реалізації всіма відповідальними сторонами;
- здійснення моніторингу вирішення поставлених проблем та оцінка його ефективності.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ МГП В УКРАЇНІ

– Щодо приєднання до Другого протоколу до Гаазької конвенції 1954 року про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту.

У квітні 2020 року Верховна Рада України ухвалила законопроект про приєднання України до Другого протоколу до Гаазької конвенції 1954 року про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту. Законопроект був наприкінці 2019 року розроблений Міністерством культури, молоді та спорту і поданий до парламенту Президентом України.

– Щодо узгодження норм національного законодавства з нормами міжнародного кримінального права та міжнародного гуманітарного права.

Парламентом прийнято за основу проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо імплементації норм міжнародного кримінального та гуманітарного права.

Законопроектом передбачено

зміни до статті 8 Кримінального кодексу України про запровадження принципу універсальної юрисдикції щодо злочинів агресії, геноциду, злочинів проти людяності та воєнних злочинів. Законопроект пропонує інструмент, що дозволить здійснювати належну правову кваліфікацію злочинів, скоєних під час збройного конфлікту.

– Щодо приєднання до Декларації про безпеку шкіл.

28 жовтня 2019 року в Маріуполі на виїзному засіданні Кабінету Міністрів України було ухвалено проект Указу Президента, що уповноважить міністра освіти і науки на підписання Декларації про безпеку шкіл. У листопаді 2019 року Україна приєдналася до Декларації про безпеку шкіл.

– Щодо розшуку осіб, зниклих безвісти.

12 липня 2018 року Верховною Радою України прийнято Закон України «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти» (далі – Закон), який набрав чинності 2 серпня 2018 року.

Закон визначає правовий статус осіб, зниклих безвісти, і забезпечує правове регулювання питань, пов'язаних з встановленням, обліком, пошуком і соціальним захистом осіб, зниклих безвісти, та їхніх родичів. Метою прийняття Закону є імплементація міжнародних договорів з питань міжнародного гуманітарного права і міжнародного права прав людини щодо захисту осіб, зниклих безвісти, і їхніх родичів, учасницею яких є Україна.

З метою виконання норм Закону проведено наступну роботу: постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року № 802 затверджено Порядок утворення та діяльності пошукових груп; розпорядженням Кабінету Міністрів України від 10 квітня 2019 року № 248-р затверджено склад Комісії з питань осіб, зниклих безвісти за особливих обставин; постановою Кабінету Міністрів України від 14 серпня 2019 року № 726 затверджено Порядок ведення Єдиного реєстру осіб, зниклих безвісти за особливих обставин.

Міністерство реінтеграції тимчасово окупованих територій України передає свій функціонал з обміну військовополоненими ГУР Міністерства оборони.

Про це Віце-прем'єр-міністр – міністр з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій Ірина Верещук повідомила в Телеграмі, передає Укрінформ.

«Свій функціонал з обміну військовополоненими передаю Голівному управлінню розвідки

Міноборони. Відповідні реєстри створено, організаційні питання відпрацьовано, комунікаційні канали налагоджено. Надалі обміни військовополоненими – це спільна робота ГУР і СБУ», – зазначила Верещук. Водночас вона поінформувала, що Мінреінтеграції залишається відповідальним за утримання реєстрів військовополонених і роботу з профільними міжнародними організаціями.

ДЕ ШУКАТИ ІНФОРМАЦІЮ ПРО ВІЙСЬКОВОПОЛОНЕНИХ І ЗНИКЛИХ БЕЗВІСТИ?

Відповідно до міжнародно гуманітарного права, зокрема, ст. 122 Женевської Конвенції (III) про поводження з військовополоненими та ст. 136 Женевської Конвенції про захист цивільного населення під час війни (ЖК IV), в Україні було ухвалено рішення Кабінету Міністрів України про створення **Національного інформаційного бюро (НІБ)** від 17 березня 2022 року.

Національне інформаційне бюро було створено для збору та узагальнення даних про українських військовополонених, загиблих, зниклих безвісти, незаконно затриманих окупантами, у тому числі – з-поміж мирного населення.

Отримати всю актуальну інформацію можна за телефоном 1648; для дзвінків з-за кордону: +38 (044) 287-81-65.

Лист на електронну адресу nib.unsr.info@gmail.com.

Сайт НІБ <https://nib.gov.ua/uk/>.

В Україні працює **Об'єднаний центр з пошуку та звільнення військовополонених**, до якого входять СБУ, ГУР, Міноборони та інші силові відомства.

Об'єднаний центр уточнює списки зниклих, а також організує заходи аби віднайти й повернути додому кожного українця, який потрапив у полон або зник безвісти.

Об'єднаний центр працює також для російських окупантів. Для звернень громадян цілодобово працюють телефони: +38 067 650 83 32; +38 098 087 36 01 та електронна скринька united.centre.ssu@gmail.com.

Міжнародний Комітет Червоного Хреста України в силу свого мандату і компетенцій узгоджує та збирає всю інформацію від сторін збройного конфлікту, а також сприяє обміну такої інформації між бюро двох держав.

Товариство Червоного Хреста України не має повноважень для роботи з військовополоненими, але рекомендує родинам військовополонених і зниклих безвісти звернутись до НІБ, де вони зможуть отримати всю актуальну інформацію.

Прес-служба УСВА.

ДЛЯ ПОШУКУ ЗАГИБЛИХ І ЗНИКЛИХ БЕЗВІСТИ

ІНІЦІЮВАТИ експертизу для пошуку загиблих за власним бажанням неможливо. Тож з'ясуємо, яким є алгоритм дій:

- потрібно звернутися за місцем свого проживання у відділ поліції із заявою про зникнення або пошук кровних родичів;
- слідчий виносить постанову про відбір зразків біоматеріалу та призначення експертизи для виділення ДНК-профілю;
- зразки біоматеріалу можуть відібрати безпосередньо у відділеннях судово-медичної лабораторії або за дорученням суду.
- Зразки ДНК можуть відбиратись тільки у кровних родичів: батьків чи дітей зниклої людини.
- У померлих зразки відбираються судово-медичними експертами, які передають їх для опрацювання в науково-дослідний центр МВС. Там виділяється ДНК-профіль і зразкам при-

Через війну в Україні щодня збільшується кількість людей, які вважаються зниклими безвісти – і серед цивільних, і серед військовослужбовців. З'ясувати, чи не стали вони жертвами цієї війни, допоможе ДНК-експертиза. Міністерство охорони здоров'я надало роз'яснення з цього питання на своїй сторінці у Facebook.

своюється унікальний ідентифікатор.

Порівняння ДНК-профілів пострадалого та родичів проводиться в автоматичному режимі.

У разі виявлення збігів про це інформується орган, який призначив експертизу і проводить досудове розслідування. Після цього повідомляють родичам загиблої особи.

У Нацполіції працює спеціальна гаряча лінія для пошуку безвісти зниклих, людей, які могли загинути під час бойових дій, а також повідомлень про місце смерті й поховання громадян: 0 800 212 151.

Водночас для розшуку військовослужбовців, зниклих безвісти, працює кол-центр. Щоб повідомити про зниклу людину, необхідно звернутися за номером 0 800 339 247 з понеділка по п'ятницю з 9:00 до 18:00. У суботу і неділю кол-центр працює у віддаленому режимі – інформація приймається у вигляді повідомлень на номер 095 896 0421 у Вайбер і Телеграм. Також для зв'язку з працівниками кол-центру можна скористатися електронною адресою: war2022people@gmail.com.

Підготувала
Леся МЕДВЕДЕНКО.

Про невідомі багатьом нам сторінки радянської історії продовжує розповідь ветеран дипломатичної служби, ветеран війни, член Української Спілки ветеранів Афганістану, член Національної спілки журналістів України Вячеслав ЛУЗІН.

1953 року закінчилася «обмежена війна» в Кореї. Ні КНДР, ні Південній Кореї не вдалося за допомогою кровопролитних боїв військовим шляхом досягти реалізації своїх класових інтересів. Не секрет, що за кожною з воюючих сторін стояли великі держави (СРСР та США), які належали до різних соціальних систем. Це означало, що перша «проба сил» після закінчення Другої світової війни у локальному воєнному конфлікті між ними нікому не принесла політичних дивідендів. Співвідношення сил на світовій арені складалося таким чином, що жодна з великих держав не мала більше можливостей проводити свої великодержавні інтереси. Незважаючи на те, що головним підсумком Корейської війни було зростання міжнародної напруженості до критичних меж не лише на Далекому Сході, а й в Європі, країнах Арабського Сходу та Африки, цей історичний урок незабаром був забутий.

У підсумку політика глобального протистояння СРСР і США докотилася і до країн «третього світу». Уникаючи прямого зіткнення, наддержави розгорнули боротьбу за збільшення кількості лояльних країн-сателітів, які, за їхніми задумами, мали стати провідниками потрібної політики в субрегіонах.

Неухильне підвищення оборонного потенціалу Радянського Союзу дозволило йому надавати посилену військову допомогу державам – потенційним союзникам, які завойовували політичну незалежність збройними шляхами, адже після завоювання влади новому керівництву країн, які звільнилися від протекторату колоніальних держав, довелося серйозно поставитися до створення сильних армій.

Надаючи військову допомогу близько третині африканських країн (з 47), а також державам близькосхідного регіону, Радянський Союз безперечно переслідував і власні національні інтереси. Одним із головних завдань Кремля в той період була ліквідація військово-силової структури (військово-повітряні та військово-морські бази, радіолокаційні станції, пункти зв'язку), створеної Заходом у країнах «третього світу». Зведені в єдиний оперативно-стратегічний вузол, ці військові об'єкти могли забезпечити західним країнам необхідний маневр у разі великомасштабного конфлікту з СРСР.

На думку військових аналітиків, Північна Африка була зручним районом для зосередження стратегічних сил, призначених для завдання ударів по СРСР і його союзникам. Не випадково цей регіон був оголошений Сполученими Штатами Америки «третьою стратегічною зоною американських інтересів» після Західної Європи та Далекого Сходу.

У цих умовах Радянський Союз не бачив іншого виходу, крім створення «власних» блоків дружніх країн у різних регіонах світу. В Анголі, В'єтнамі, Гвінеї, Єгипті, Ємені, Лівії, Сирії, Тунісі, Фінляндії, Ефіопії та Югославії було розгорнуто радянські військово-морські бази. Додатково у Гвінеї, НДР, Польщі, Сирії, Сомалі та Ефіопії запрацювали станції прослуховування.

Розпочавши в 1955 році постачання озброєння в Арабську Республіку Єгипет, СРСР у найкоротші

терміни розширив географію країн, яким на регулярній основі надавалася військово-технічна і військова допомога.

Прикриваючись красивими словами «інтернаціональної обов'язок» та «інтернаціональна допомога», Кремль час від часу вів подвійну гру, підтримуючи протиборчі режими. Найяскравіше це виявилось в районі Африканського Рогу, де спалахнув територіальний конфлікт між Ефіопією та Сомалі за спірну провінцію Огаден. У кровопролитній війні з непередбачуваним фіналом Москва

Цілкою таємно

ництва в Ємені побувало понад 7000 радянських військовослужбовців, у тому числі 75 генералів.

Армія Ємену на 90% була оснащена зброєю та бойовою технікою, виготовленими в СРСР. На кораблях ВМФ і судах торговельного флоту до Ємену поставлено 34 ракетні комплекси Сухопутних військ, 1325 танків, 206 БМП, 1284 БТР і БМРД, 683 ракетні системи залпового вогню, 13 прикордонних катерів проекту 1400 «Гриф». Практично з нуля створено військово-повітряні сили і військово-морський флот. Загалом обсяг допомоги Ємену оцінювався у 7 мільярдів 140 мільйонів доларів.

Рейс судна подвійного призначення «Юний ленінець» у травні 1986 року з вантажем бойової техніки і прикордонними катерами на борту – лише один із тисяч епізодів «міжна-

Радянська бойова техніка на Острові Свободи.

З РАДЯНСЬКОЮ ЗБРОЄЮ КРАЇНАМИ ТА КОНТИНЕНТАМИ

1962 рік. Попереду – Куба.

зробила свій вибір на користь ефіопського правителя Менгісту Хайле Міріама.

Масштаби радянської військової допомоги Ефіопії викликали шок та обурення у Могодішо. Сомалійське керівництво розлютилося від зради Кремля і протягом трьох днів вислало дві тисячі радянських військовослужбовців із Сомалі. Тисячам кубинців, які склали основну ударну силу армії Сомалі, дали на евакуацію всього одну добу. Ще однією зрадою Москви, цього разу режиму Менгісту Хайле Міріама, була таємна матеріальна і військова допомога еритрейським сепаратистам, які домагаються незалежності, прагнучи побудувати незалежну державу.

Щось подібне відбувалося і на Аравійському півострові. Англо-османський розділ Ємену, здійснений на початку ХХ століття, призвів до створення двох держав, незважаючи на те, що єменці завжди почувалися єдиним народом. Низка переворотів, що відбувалися як в ЙАР, так і в НДРІ, а також дві міжземські війни 1972 і 1979 років протягом тривалого часу заважали об'єднанню Північного і Південного Ємену.

В умовах періодичного протистояння між двома штучними територіальними утвореннями Кремль намагався налагодити стосунки з кожним із них. За період військово-технічного і військового співробіт-

родної допомоги», яка за чітко налагодженим конвеєром надходила до країн третього світу із засекреченого порту «Октябрьск».

Сам корабель заслугує на те, щоб присвятити йому кілька слів. Ми досі мало знаємо про судна подвійного призначення. Яскравим прикладом цього типу був турбохід «Юний ленінець», що входить до серії суден «Ленінський комсомол». Згідно з морською традицією серію однотипних кораблів називають ім'ям першого побудованого судна. Першим було спущено зі стапелів сувантажне судно «Ленінський комсомол», що й дало назву всій серії.

Найменування судна пов'язують із тим, що особливу зацікавленість у будівництві кораблів подібного типу виявляв КДБ СРСР, який на той час послідовно очолювали колишні комсомольські керівники Шелелін і Семічасний.

Судна цієї серії (водотоннажність 22000 тонн, довжина 170 метрів, може нести на борту 13500 тонн вантажу) проектувалися для використання: як торговельні судна у мирний час; як «блокадні бігуни» у разі блокади дружніх держав; у разі війни як швидкохідні військові транспортні після їх мобілізації, озброєння та включення до складу Військово-Морського флоту СРСР.

На суднах цієї серії у разі мобілізації передбачалося розміщення зенітних

установок на відведених місцях. Здатність розвивати високу швидкість давала можливість швидко уникнути переслідування чи своєчасно залишити небезпечний район. У зв'язку зі своїм призначенням ряд суден було включено до складу ВМФ СРСР.

Усі судна серії «Ленінський комсомол» використовувалися для прориву блокади Куби під час Карибської кризи і, зокрема, операції «Анадир», на якій варто зупинитися окремо.

«Анадир» – кодова назва секретної операції Генерального штабу Збройних сил СРСР із прихованої доставки й розміщення на острові Куба у 1962 році армійських бойових частин і підрозділів, які мали на озброєнні атомну зброю, включаючи атомні авіаційні бомби, балістичні ракети середньої дальності, тактичні ракети «Місяць», «Сопка» і «фронтіві крилаті ракети» з приєднаними до них атомними бойовими головними частинами. Операція була відповіддю на спробу військової інтервенції на Кубу з боку США та ініціювала найважче політичне, дипломатичне і військово-протистояння СРСР та США, яке могло призвести до атомної світової війни глобального масштабу та відоме в історії міжнародних відносин як Карибська криза. Керував операцією генерал армії І. Плієв.

Розробку плану з доставки й розміщення радянської групи військ на Кубі очолювали Іван Баграмян – заступник міністра оборони СРСР, начальник тилу Збройних сил СРСР і заступник начальника Генерального штабу генерал-полковник Семен Іванов.

Щоб навести потенційного супротивника на думку про підготовку «заходів» на Півночі СРСР, операцію було названо «Анадир»; особовому складу військових підрозділів до операції видали лижі, валянки та армійські овчинні кожухи. У наказі було оголошено, що військові контингенти направляються на виконання «спеціальних заходів», без зазначення термінів і місця перекидання.

Частини і підрозділи негайно доводилися до штатів «воєнного часу», особовому складу видавалася стрілецька зброя і боеприпаси, проходили інтенсивні тренування і навчання в умовах, максимально «наближених до бойових», для збирання підрозділів, перевірки функціонального стану

апаратури і техніки. Одночасно готувалися майданчики навантаження контингенту в залізничні склади, виділявся рухомий склад, визначався порядок і терміни перекидання техніки і військ у морські порти навантаження.

Усе це супроводжувалося суворим режимом таємності та проведенням заходів дезінформації потенційного супротивника. Американській розвідці та розвідці НАТО не вдалося вчасно і точно розкрити мету, завдання і масштаби операції. Відомості, отримані розвідувальною спільнотою США та розвідками країн НАТО, були неповними й розрізненими. «Де факто» у Вашингтоні ясно зрозуміли, що відбувається лише після отримання дешифрованого фотознімка, зробленого над територією Куби розвідувальним літаком «U-2».

Загалом у період Карибської кризи судна подвійного призначення доставили на Кубу групу радянських військ:

- дві ракетні дивізії (40 пускових установок і 60 ракет Р-14 і Р-12) з наданими частинами і підрозділами забезпечення та обслуговування. Ядерний потенціал однієї дивізії у першому пуску становив 70 мегатонн;
- сухопутні війська прикриття ракетних військ у складі 4-х мотострілецьких полків;
- війська ППО: 11-а зенітно-ракетна дивізія ППО (12 установок С-75 зі 144 ракетами, 10-а зенітна дивізія, 32-й винищувальний авіаційний полк (40 нових фронтівих винищувачів МіГ-21Ф-13 і 5 МіГ УТІ-15);
- військово-повітряні сили у складі: окремої авіаційної ескадрилі (11 літаків), вертолітного полку і двох полків (16 пускових установок);
- підрозділи тилу.

Надзвичайно складними елементами були як навантаження, так і розвантаження величезного контингенту військ і бойової техніки. Вся система управління військами здійснювалася лише усними розпорядженнями, у крайньому разі, шифруванням. Будь-який зв'язок із зовнішнім світом припинявся.

Операція «Анадир», одним із найважливіших елементів якої були судна подвійного призначення, не мала аналогів в історії військового мистецтва. Усе, що пов'язано з операцією «Анадир», зберігалося в глибокій таємниці понад 30 років.

Залучення Радянського Союзу до безперервного ланцюга військових конфліктів і протистоянь у 70-ті – 80-ті роки визначили використання судів серії «Ленінський комсомол», у тому числі й турбоходу «Юний ленінець», саме з тією метою, для якої вони заклалися на стапелі Миколаївського і Херсонських суднобудівних заводів.

(Далі буде).

Поради психолога

МИ ЖАРТУЄМО, ОТЖЕ, ЗАЩИЩЕНИ

Жарти над ворогом як захисний психологічний механізм під час війни

У ПЕРШІ ДНІ нового року в українському інформаційному просторі з'явився жартливий портрет Степана Бандери. На малюнку погруддя ідеолога українського націоналізму було ілюстративно зображено з тіл російських окупантів на засміченому полі бою поруч з опорою лінії електропередачі, прикрашеною новорічною гірляндюю. Зображення одразу набуло шаленої популярності та трансформувалося у безліч мемів. У Telegram навіть створили бот, за допомогою якого

користувачі почали створювати свої малюнки з різними написами, викладеними трупами загарбників.

У суспільстві ці зображення й тексти викликали суперечки та дискусії. Чи дегуманізує українців подібний гумор? Яку роль грають мему й карикатури в українському суспільстві під час жорстокої війни, що веде російська федерація проти України? Як гумор впливає на психіку людини в критичних ситуаціях? Кореспонденти АрміяInfo звернулися за коментарем до професійного психолога, професора Мирослави Філоненко, доктора психологічних наук, декана медико-психологічного факультету Національного медичного університету імені Олександра Богомольця.

– **Мему, карикатури, анекдоти про ворога, особливо ті, що нині з'являються в соціальних мережах, що це за явище й що про це говорить психологія?**

– Жарти, сміх і гумор мають функцію зниження емоційного негативного стану. Особливо зараз, коли ми живемо в умовах російської агресії щодо українців. Щоб знизити рівень негативної напруги, достатньо поспіяти через комічні ситуації, карикатури, зображення. Сама ситуація вторгнення росії в Україну може відобразитися в нових анекдотах і малюнках. І це вже на рівні субкультури. Наприклад, мему, через які ми сміємося над нашим ворогом. Це нормально, тому що у такий спосіб ми самі себе психологічно захищаємо від того емоційного напруження, яке є. Якщо цього не робити, то все переходить на психосоматичне захворювання.

Психіка сама шукає вихід: або ти жартуєш, або шукаєш інші способи, тобто копінг-поведінки – це те, що допомагає знизити рівень напруги. Раз це тобі раніше допомогло, то і

зараз допоможе. І так повторюється в кожній кризовій ситуації. Така копінг-поведінка є в кожній людині. Якщо людина сама не може знайти, то допомагає кваліфікований фахівець.

В умовах війни, коли ми вже сміємося над ворогом, не переходячи до цинізму, коли ми вже сміємося над тією чи іншою ситуацією, навіть страшною, то ми її вже контролюємо. А якщо ми контролюємо ситуацію через сміх і жарти, то можемо знизити емоційну напругу, а значить – здатні раціонально й критично мислити.

Коли хочеш ухвалити якість критично важливе рішення, ти повинен стати вище цієї ситуації, можливо, навіть і пожартувати. І тоді зменшується емоційна напруга.

– **Пані Мирославо, як гумор допомагає у стресових ситуаціях?**

– Людина – це єдина жива істота, яка може сміятися над собою та іншими, а також подивитися по-іншому на ті обставини, які складаються. Гумор і жарти – це та наша зброя, яку ми можемо спокійно використовувати в життєвих негараздах. Зараз українці перебувають в невизначеній ситуації і проблеми не зникають, вони залишаються з нами. Але ми можемо подивитися на них з іншого ракурсу, знижуючи емоційний бар'єр, який виникає у нас через різні нетипові ситуації.

Гумор і жарти є нашим психологічним захистом від тих нетипових ситуацій, з якими ми стикаємося внаслідок війни, агресії, невизначеності. Зигмунд Фройд казав, що психологічно здорова людина повинна вміти жартувати над тією ситуацією,

(Закінчення на 8-й стор.)

ПЕРЕДПЛАТА-2023

Побратиме, це наша з тобою газета!

Газету Української Співки ветеранів Афганістану (воїнів-інтернаціоналістів) «ТРЕТІЙ ТОСТ», де друкуються законодавчі матеріали з питань соціального захисту сімей загиблих військовослужбовців, інвалідів війни, учасників бойових дій, юридичні консультації, матеріали про життя і роботу організації УСВА (територіальних, місцевих, районних), спогади, проза і поезія, можна передплатити за Каталогом видань України «Преса поштою»:

- на сайті ДП «Преса» www.presa.ua,
- на сайті АТ «Укрпошта» www.ukrposhta.ua,
- у відділеннях поштового зв'язку,
- в операційних залах поштамтів,
- у пунктах приймання передплати.

Оформити передплату з поточних місяців також завжди можна до 16 числа (включно) кожного місяця, що передре передплатному.

Мінімальний передплатний період – один місяць.

Наш індекс – 30224.

Вартість передплати з урахуванням приймання передплати і доставки складає:

на місяць – 14 грн, на три місяці – 37 грн,
на шість місяців – 68 грн.

Підтримуйте газету воїнів-інтернаціоналістів «Третій тост» своєчасною передплатою.

ПРЕС-СЛУЖБА УСВА.

Поради психолога

МИ ЖАРТУЄМО,
ОТЖЕ, ЗАХИЩЕНІ

(Закінчення.)

Початок на 7-й стор.)

яка є, і щоб вона на тебе емоційно не впливала, вміти жартувати над собою й над іншими. Людина, яка вміє жартувати і сміятися, буде психічно здоровою.

Якщо ми з вами жартуємо, сміємося над якоюсь ситуацією, то ми з вами маємо психологічний запобіжник від нервових зривів.

– Коли військові сміються з бойової ситуації, ставляться до неї з гумором, вони тим самим її контролюють і продовжують виконувати бойове завдання, не замикаючись у собі?

– Щоб знизити градус емоційної напруги, потрібно якимось розрядити ситуацію. Тож здоровий гумор, здорові жарти, анекдотичність деяких ситуацій під час війни захищає психіку.

– Тобто якщо я сміюся, то я захищений?

– Так. А з іншого боку – є різниця між сміятися і насміхатися. Перше – це психологічний захист, а друге може перейти в цинізм і діагностуватися як патологія, але це інша тема для розмови. Сміх корисний і допомагає зняти градус емоційної напруги.

– Пропоную згадати зображення з обличчям Бандери, яке начебто було виконано з тіл вбитих окупантів. Росіяни його розкритикували, після чого в нашому суспільстві була створена ціла серія таких зображень. Як їх можна оцінити?

– Ми вже на стадії переосмислення. Ми вже пережили це фактично. Нам потрібно з цього якимось вийти. А як вийти нормально? Один з елементів культури – це також жарти над ворогом. Ми не перші. Почитайте жарти в історії різних завойовницьких війн. Завжди залишався

слід в історії й культурі після історичної події.

– Іронічне ставлення до війни, бойових дій притаманне лише українцям?

– Українці – вільнолюбні люди, які не мають «царя» в голові, а якщо «царя» немає в голові, то він – у кожному. І тому кожен українець створює свої карикатури, меми. Тому цей гумор іде від людини, а не від якоїсь пропаганди. А якщо виходить від нас, то воно більше залишається в культурі. Все, що виходить від людини, – природне, а значить – довше живе.

Коли вже виникає сміх над ворогом, коли ми вже відчуваємо близьку перемогу над ним, то однозначно ми вище ситуації, ми можемо над цим сміятися.

– Як поради ви можете дати військовим щодо гумору?

– У військового висока емоційна напруга, стрес. Для зниження її треба чимось користуватися: картинками, карикатурами, анекдоти, література. Ти дивишся на картинку й тобі вже смішно, ти смієшся і відбувається емоційне розвантаження. І тобі вже легше стає.

Тобто жарти – це настрої, твоя зброя. Жарти, сміх, гумор – це запорука твого хорошого настрою. На війні багато негативних емоцій. І якщо у тебе є можливість, прочитай якийсь позитивний художній текст, подивись карикатури, послухай жартівливі пісні. Настрій ти можеш зробити собі сам, а як ти вже це робиш – у кожного своє. Треба берегти свою психіку, й ти сам це можеш робити: жартувати, щось читати, просто комунікувати з іншими людьми, які грають позитивну роль у твоєму житті.

Тож потрібно більше жартувати! Проте, жартуючи, пам'ятайте, що жартувати необхідно, дотримуючись заходів безпеки та охорони державної таємниці.

В організаціях УСВА

ПІДТРИМУЄМО ЗГОРЬОВАНИХ БАТЬКІВ

співчуття та подяку за гідне виховання синів і вручили різдвяні подарунки.

«Турбота про рідних побратимів, – наголошує Володимир Сорохтей, – наш прями обов'язок. Адже вони втратили дорогих людей: синів, братів, чоловіків. Тому ми намагаємося зробити все, що від нас залежить, щоб родини полеглих наших побратимів почували себе захищеними і мали підтримку».

Пам'ятаймо ж і ми з вами ветеранів, виявляймо розуміння до тих, хто пройшов через війну. І, звісно, підтримуймо наших захисників. У єдності – наша сила і Перемога.

Тисячі синів України, долею одягнених у солдатські шинелі, загинули на чужині, ставши довічним боєм і горем своїх батьків. Калуське територіальне об'єднання ветеранів Афганістану продовжує підтримувати постійний зв'язок із рідними загиблих військовослужбовців.

НАПЕРЕДОДНІ Різдвяних свят голова Калуської територіального об'єднання ветеранів Афганістану Володимир Сорохтей і голова громадської ради при райдержадміністрації Петро Гаврилів разом з представниками РДА відвідали родини полеглих воїнів-«афганців», батькам загиблих земляків висловили щире

Пам'ять

ЗА ІНІЦІАТИВИ ВОЛИНЯН

Подвійні пам'ятні знаки воїнам Афганської і сучасної війни в Україні встановлені у волинських селах.

СУЧАСНА Україна не має права забувати своїх ветеранів Афганістану. Багато з них не обирали свою долю, а виконували наказ. Їм довелось воювати в надзвичайно тяжких умовах, де все одно знаходилося місце для військового подвигу.

Чимало тих, хто пройшов Афганську війну, згодом зробили неоціненний внесок у розбудову Збройних Сил України, брали участь у миротворчих операціях нашої держави в «гарячих точках» планети, а з 2014 року героїчно захищають країну від збройної агресії росії.

Пам'ятні знаки поєднують у собі дві скорботні події: війну в Афганістані 1979–1989 років і війну в Україні, що розпочалась у 2014 році й триває донині. Це вшанування пам'яті земляків-«афганців», які пліч-о-пліч воювали у ті далекі 80-ті, це символ пекучого болю батьків, які не дочекалися своїх синів з війни, це постійне нагадування про те, що ми не можемо дивитися вперед, у майбутнє, забуваючи про цю чи наступну війну.

Такі пам'ятники встановлено за ініціатииви Ратнівської районної організації ветеранів Афганістану за сприяння Волинської обласної Співки ветеранів Афганістану, Ратнівської, Заболоттвської селищних рад, Забродівської ОТГ, БФ Ігоря Палиці, небайдужих жителів, воїнів-інтернаціоналістів та учасників російсько-української війни.

Спорт

ПАМ'ЯТІ ЗАГИБЛИХ ЗЕМЛЯКІВ

У спорткомплексі Луцького національного технічного університету за ініціатииви Волинської обласної організації Української Співки ветеранів Афганістану відбувся турнір з карате, присвячений пам'яті загиблих воїнів-волинців у російсько-українській війні.

БІЙЦІ з восьми клубів Рівненської та Волинської області взяли участь у цих змаганнях. Із вітальними словами до учасників звернувся ректор ЛНТУ Ірина Вахович, голова Волинської обласної організації ветеранів Афганістану Григорій Павлович і завідувач кафедри фізичної культури, спорту та здоров'я Володимир Ковальчук. Модератором турніру виступив доцент цієї кафедри Олександр Панасюк.

Із показовим виступом для гостей і бійців завітали вихованці спортивного клубу козацького бойового мистецтва «Герць».

ТТ

ТРЕТІЙ ТОСТ

Свідоцтво про реєстрацію
КВ 839 від 18.07.1994 р.

Газета заснована у липні 1991 року

ЗАСНОВНИК: УКРАЇНСЬКА СПІЛКА ВЕТЕРАНІВ
АФГАНІСТАНУ (ВОЇНІВ-ІНТЕРНАЦІОНАЛІСТІВ)

РЕДАКЦІЯ НЕ ЗАВЖДИ ПОДІЛЯЄ ПОЗИЦІЮ АВТОРІВ І НЕ МАЄ МОЖЛИВОСТІ ПОВЕРТАТИ РУКОПИСИ. ЛИСТУВАННЯ З ЧИТАЧАМИ – НА СТОРІНКАХ ГАЗЕТИ. ЗА ТОЧНІСТЬ І ДОСТОВІРНІСТЬ ВИКЛАДЕНИХ ФАКТІВ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ НЕСЕ АВТОР.

НАША АДРЕСА:

01054, М. КИЇВ, ВУЛ. ЯРОСЛАВІВ ВАЛ, 36Е.

ТЕЛ. 272-47-45, ФАКС 272-50-42.

E-MAIL: USVA2007@UKR.NET

САЙТ: WWW.USVA.ORG.UA

ГАЗЕТУ ВІДДРУКОВАНО У ДРУКАРНІ

ФОП КЛЮЧУК С. М., МІСТО ЧЕРНІВЦІ,

ВУЛ. ЗАВОДСЬКА, 37.

Тираж 2000. Зам. 34.

ІНДЕКС 30224.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ